

Ne apie diolymėlius dažina...

Keletas žmogus Eleos Mezginių portretai

Panėvezystėje ir jos grūmtajame Rokiskijė pa-
minetas poetas Eleos Mezginių 70-mečio
jubiliejus. Šis žmogus - dar vienas žmogus-
nės iš Gimtosios kūrėjos kasdienybės, priesta-
zingas jos gyvenimą, bandymas užverti be-
kaktan kaentancias užmarštines dalkes nuo
synging, gmonių, nardų...

Elena teko pažinti laukianu nei 40 metų.
1963 metais ji dirbo Kupiskio rajono laikraš-
tyje, jos palaimintas ten pasirodė pirmasis
filmų eilėraštis, buvau net pakviestas į litera-
tūros susitikimą. Buvo 15 metų, atrodėmei-
tais bent pirmos metų jaunesnis, - naivus ir ga-
lios kaičiau pienbūnis. Tiesą sakant, tas
pačiliavimas nebuvó pirmasis, žinėjau
gal nuo 10 metų, o iš sprandoje mano paraz-
dė jau buvo seniai pamintas ir iškrestas
naujiskos eibes...

1965 metais Elena buvo pakviesta dirbti
iš neformalų įsišūrusi Panevėžio rajono laik-
raščio "Tėvynė" dyginant su ~~Panėvezys~~ Kupiskiu,
Panėvezys - kuri didžiausia, jau seniai ger-

sejės Jrozo Miltimio nori uojoj omu teatru,
Sovietiniis valstybės kuriamais dižiniučių
fabrikais, kurių daugumos, atėjus naujies-
siems laikams, buvo kurtao ir glugo...

Gal ir ne visai linksmiai žmonių
Gvinalistė paliko Kupiškį, kaip dar neseniai
buvo palikusi Rokiškį, kurio redakcija buvo
pirmoji jos darboreizte. Bet Kupiškyje liko
turint pirmąją tikroji meile - Vladas J.
Korėkonda, jis yats kūrė eilėraštius, o dabar
pasikinkę sovietinės propagandos arklinkęs ir
išleido publicistikos (galbūt) knygą „Gvino
sauletekų“."Veliau dar vieną - apie vadimamą
jį liudies gyniją". ~~Ramonas~~ Ramonas pakėlė
gyniką."Knyga buvo apdovanojota, regis, Gvino-
listas sajungos premiją. Tame krančte liudies
gynijai buvo pravaudžiuojami skrebais,
stribiteliais ar stribais, tačiau suprantama,
kokis buvo "masinė" pozicijos iki tos premijino-
faz kūrimis. Oficialaus ar neoficialaus pagi-
niomo metu Vladukas lyg tarp kitko įm-
davo įmektinėti kokiam nors naujam pažiūs-
tamui:

- Gal dar tu i manu knygoje "Ramonas pakė-
lė oinklą"? Gimemos, premijuočias dėllykas.

-3-

Maskvel norėtų jog išsiuversti į mūsy kalbos,
vertėjai kreipėsi į manę, bet aš nebent noriu
ne vieno atlikamo egzemplioriui...

Kas nors gal ir patikidavo... Gedžiu, poete įsimylėjo serbį nevertas žmogus. O juk tai buvo redakcijos atsakingasis sekretorius! Vilian poeti ir Gurnalistė Zita Lukšaitė, dirbusi toje pačioje redakcijoje, laisvalė man rase, kad Vladas J. jai atrodo esęs labukumo ūsičiūnimas. Rūkymas ir myno gurbėmojimas pahinko Vlado J. sveikatą (ne tik fildins). Besikeičiant redakcijos vadovams, jis buvo išsigistas iš pensijos ir gana greit mirė. Lietuvių ja likimas - paroxydys, kaip provincijos ir santvarka parveikia iš esmei gana gaby žmogus. ^{dienoraštyste} kas turi tiek auklė poete rase: "Vargu ar mėgavu, nes mane ne-

moninejai ir sanmučiai /
gana galbūt gmeigis. ^{dienoraštystėje} kas
1964 metus galėjo poete ^{rašė:} "Nargu ar milt-
u manė bemyliés. O gal ir myliés - ežeris mūsų re-
bos monius? Išam pasaulį?" Gal ir nežiūkiai ti-
kėti tokiai poetas mogos stavimais, - viso tai
daugiau įaunatviškas maksimalizmas. Pa-
revesčiye jas laukė naujos meilės ir nauji išsi-
mylėjimai. Visu pirmu - tai Petras Eiplyš.
Jis čiai eiles, tapę paveikslus, kaičiakme-
nis ir pats buvo panorūns ^{ne} nesai aptaisy-

- 4 -

gaujusolių. Netikėtai jis pastebėjo Vilnius -
P. Ciplio eilis publikacijas senę solidus
"Per gales" Eurnalas, kiti leidimai. Ar galėjo
būti geresnė partija iš marščio Kupiskio at-
sikėlusiui žurnalistei? Petras iš ekmens ka-
le ant kapinius paminklus ir tu laiky patiū-
nii uždirbdavo nematė... Gondras neilgai
užtruko ir atnesejiems dukaels Mėtas.

Aštuntojo dešimtmečio pradžioje atsi-
kėles gyventi ir dirbtis į Pamerėž arčiau
susijevinian su Ciplio Šeime. Meninki
paauksavimai ir pasidabruvimai jau bu-
vo pradėjus blukti, tai buvo, sakyti, ga-
na puiki prancūziskė Šeime. Vyras obu-
gauja su vienais žmonėmis, žmona - su kitais,
ir jokius priekaištys vienos kiltam. Kartais
Elena prisimindavo ir išskubėdavo namo:

- Man reikia pomoittinti savo "slibingą".
Ji to jokiui būdu nereikia manysti, kad ji
ne mylėja Mėtas. Argi apie mesle būtinai vi-
siems kalbėti ~~aukštame~~ aukštame, parinktais
žodžiais?

P. Ciplys gyste praradovo jaunų mergi-
nų kompanijoje kokiąje nors kavineje, ga-
lantiskai joms patarndavo, deklamodavo

eilės. Tačiau buvo toks protinėgas, jog sup-
rasdavo, jog savo ^m eilėm panaikinim ne-
sukavés! deklamodavo poetinius tekstus, kur-
sios pastelkdavo kaip savo.

Mitkios - Angi ne priklauparasyta? - klaušdavo kokios nors
gražuolės rankoje kilnodamas tauvelę.

Niekada nepasižymėjau nei faktu, nei dideliu ma-
udagumu, tada dažnai ikišdavau savo trijrobių:

- Na taip, Mikuta mitkios eiliuoją...

Ačia Jonas Strielkinas, arba dar kas nors, bet di-
delio poetyg asortimento P. Čiopllys negali jo patiekti.

Elenos kasdienybe stengesi pasivaivinti vienąs so-
lidus muzikos pedagogas iš Kauno, ekskursojus giedas
Valentinas iš Panevėžio, gal dar kas nors. Kol galu-
finiai buvo nuspėsta, jog dviejų poetyg vienoje
reimoje per dang... Petras Č. pasirinko dailioz ir
visori nekompleksuotę profesijų veikėjų iš "Ek-
zisai" Gimės Palmiro L., milionu perėjusių dirbtu-
vano "Sodros" kūstime Panevėžyje. Linkby Palmiro buto
iš "Sodros" kūstime Panevėžyje. Linkby Palmiro buto
dabino suvenyrų iš egzotiskų kraštų: ji, kaip pa-
vyzdinėja profesijų lydere, net sovietiniuose
laikais nugebijo apkeliuanti didžiąjų dalių pasau-
lio... O gyveno ji tame paciame name kaip ir Ele-
nai, net toje paciøje laiptineje, tik vieniu aukštū
zemiu... Tada net iš Biuo atšaulgui Petras nesuvyti-
jo placiui okinačiui... Su jo kūryba baigësi turkit

dar blegiam: taip prieškieri debintaves, jis staiga din-
go iš literatūros orbitos, dar tarybiniais laikais
Rasytojų sajungos konsultantas Albinas Bernotas
man sakė, jog P. Ciplio knygoje nėko naujo, jis
per dažnai „mindžioja kitiems ant skvernas“ t.y.
savinessi suetimas mintis iš idėjas. Kokia gali bū-
tų išvada? Gal tokia: talentą reikia puoseleisti ir au-
ginti, tik tada jis prasiskleis naujasis, dar nematy-
tas Giedraitis. Nors, Gimoma, nėkada nebuvo, net iš 80
metų buvant, išti iš perangytų geriausius savo eile-
rentž. Arba išleisti knygą.

Elenos obangų roras buvo ne per daug platus, nors
jeg peržinojo gal ir labai didelę daugybę žmonių.
Dovžnai pas ją lankydavosi poetei ir skulptorių Ne-
onika Vildžiūnaitė, gulagus peržinusi poeti
Anastazija Šeptykienė (viliam su dukra Jūratė iš-
sikilusi gyventi į Kauną), būrelis Pamečkis teat-
ro artistų su žmonomis ar myrais, ižsimirė iš da-
lao kontrabandos „Ekranas“ Oleguija Kristukienai-
te, atvažiuodavo giminės iš Rokiškio. Bet nėkada
čia turbičt nesilankė pirmojo aukščio teatro žvaigždės,
neteko jos nominacijos reperiui nei B. Babkaus-
sko, nei D. Bernionio, nei... Pergalian - ar labai visi
norėtume sava kulte matyt įsižiebusių super-
heros, - daug akimamo spindesio, daug kinkų
srebėjimo, o naudos jokios; kai kurkems Saliai

triskiai ir spindži, tikt dvar labiam atrodo mei^{sou}
maršam iki persigaikeitimis...

Tarp naujų Elenos drąnges buvo ir Petras
Nr. 2, būsimasis jos vyras Petras Juodisikis, kuriam
Elena dovanojo gražių dukterių Milda. Puiči Bei-
ma: Žeimės galva Petras Juodisikis, motina Eleon-
ora Margarita, viena dukte ^{Mitėja} Eiplytė, kita Mil-
da Juodisikytė... Keli ėmenis, iš kelių pavares, - tie-
siog puičiai!

Bet idiliė fėsėsi neilgai. Nors Žeima gavo naujų
dilelių butą Rniudisikų mikrorajone, greit Pet-
ras, diplomuotas inžinierius, neteko darbo, o Žei-
mos ir bent išlaikymo nėra ta guli ant vis dėlto
goma gležnų Elenos pėčių. Marce kaip tepareiškė iš
fai, jog vyresnioji dukte įsidarbinio Pomevečio fo-
to galerijoje, o nėliai užsireido gyvenimine drą-
goje iš persikilių gyventijos sostime. Juodisi Elena
drąngams, jog jas vyras nėra iš dirbtų Darbo
bičių jam siūlomo mačiu kvalifikacijos darbo,-
vis dėlto esas inžinierius su ankstyvuoju išsi-
lavinimu! Jan garbingo amžiūnus išdaunkusi Ele-
na prievarta norstyti aedakei jų duris iš pradžyti
darbu, o juk bet kokios ištariai netruksta džiau-
gsmu priimdamas dirbtį pensiminkę, tegu iš gat-
ua ėmomas.

Tūtis vis dėlto atsireado. Elena pasirėsi su-
forti su Atominos Lietuvos fondu, kuris sugundė

paradidoma parasyti monografijos apie Doma-
tę Boniųj.

- Ar tu sugėbėsi ji universiteto studentais apsiuso-
ginti, ar sugėbėsi išlikti tokiam visų dėlepiantam
artistui, kuris dienina visą Rusiją? - atsimenu, pa-
klausiau, bet Elena tiks nurodys tam ka.

Man regis, ji ne nebando bėltis į superba-
gių duris. Nuojo laukto monografijos pasi-
rode leidinys „Paneržio lėlinę revizine teatras“ su
giltai, netradiciniuose pastebimtu tekstu, gausiomis
ilustracijomis ir senos eilėraščiu „Balti mil-
ki“, skirtu teatro direktoriui Antanui Morkuc-
kiniui.

- 2000 litų kuri dėlto man - nepats pincė, -
sakė poete. - Bent jau sugėbėjau likviduoti sko-
las už butą.

Niekas nesinėj, jog jau pradedė tikseti jos
gyvenimą pakonjuz pradėjės skaičiuoti laikrodži...
Kokios netaisykė - Elena visada sakydavo, jog
gyvens ilgai ilgai, bent iki 80 metų, nes yra ki-
lusi iš fikcijų ilgoamžių giminės... Kąžkoks
kuonius ~~restoranas~~ Vilnius centre, ~~restoranas~~
~~kiekviadis laiptai~~ Rasytojų sajungos rūsyje,
kāžkokie kuonili laiptai be triukšo, laiptai,
nuo kurių jau buvo nusirites ir mirtinai už-
siminęs vienas Lietuvos literatas, kāžkoks

kvoilas poslydimas... Ak, mirtis visada yra
bjaukus, kvoilas ir nelauktas dalykas, net jei
gyauerai tarpais lengvabiudiskai ir neatsakim-
gai, net jei meigai naikscioti to tiltz tureik-
lais!

Bet negi mirtis viskoz užbrankia? Gal ji - mirtis
gou - tik išryškina žmogaus didybę ar menku-
mą, gal ji tik yra do, ko iš tikro žmogus buvo
vertas? Elenos eilėrastyje, skirtame Guvisium
aktoriui Savimui Babkauskui (garsiojo Bro-
nians Babkausko sūnui) yra eilutes, kviečiančios
galvoti ne apie ~~mirtę~~, mirtį, o apie meiltę:

Hai eina mirtis kaip kati abejingo
ir plėšta palaike škareli vilties,
galvok apie meiltę. Hoi viskas nusmingo,
išbyra, supūva - ja lieka vis tiek.

Taiži amžinai ne mirtis, o meile. Bet ne visada
buvo patiki, kai atsistoj prie E. Margainaitės kapo
Bilaičių kapinių prie Panevėžio. Taip, vieta labai
prestižinių, - ant paties ankščiausio ~~kalno~~ kalno
po horizontis, - eiliniam mirtingesiam nėra ko iš soa-
joti apie tokio amžinojo poilsio vietos. Taip, pa-
minkelas labai gražus ir garsas skulptoriaus
A. Vytaito sukurtas. Bet jis - kapas atrodo nepri-
kūrimas, tiek daug giminys ir drauges buvo, o

neiš kām aut kapo bent kokių gilei pasodinti.
Kai praėjusis metas vasara mano sesuo Van-
da nuvairiamo aplankytė Elenos kapo, gerus
pusvalandžių turėjus ramečių nuo jo pausiai bū-
lusios piktakalės... Juk nedelsi vaikos su geležinis
i piktakalį sagalygą. Paminklo statybos organi-
zatoriai i beržus nekabino hėlis į kiltus, kad
atseit nuo pankrēcių čiužesio Elenai smagiam
buity, nemastystydami, kad visi kapus prižiūrėtų
renčiamas pankrēcių, nes jie teršalai paprasčiau-
siai gaudina blifodus akmens pavilnius... Ne,
bet likimosi, kad besirengiant poetis 40-metim
jos amžinaiji poilsisiuose buvo linkomai sut-
varhyta ir niekam neteko sandomuoti; dedant
reizmarštis ir meilei giles...

Jau dabar tū-buvusi, jau drystanti
atlaikyti ir niekint, ir globoti.

Jau dabar, dabar jau-nebeklystanti;
kaip rodyklės galime stoti.

Tai eilutes iš jos eilėraščių cinkinio „Pro-
mineijos tango“;

Promius Riba kaas